

Furu en träskalles ångestresa
Ett Magisterarbete av Ulf Almfeldt

Förord:

”Furu är fult” Det är en kommentar man ofta får höra när man nämner furu, många har åsikter om materialet vissa positiva men det flesta är rätt negativt inställda till furu.

Vad är det då som gör att folk har dessa åsikter ?

Är det materialet som sådant, det formspråk som oftast förknippas med furu, eller är det andra faktorer som spelar in?

Kan man med hjälp av ett modernt formspråk påverka och få folk att se förbi materialet, få dom att uppskatta produkten och fastna för den trots att det är möbler gjorda i furu.

Innehållsförteckning

1. Bakgrund

1.1 Inledning

1.2 Research

1.3 Skissperiod

1.4 Syfte

2. Problemformulering

2.1 Hur påverkar formgivningen?

2.1.2 Vad betyder ytbehandling?

2.1.3 Kan man blanda material?

2.1.4 Kan furu stå för sig själv?

2.2 Metod:

2.3 Upplägg och genomförande:

2.4 Resultat:

3. Diskussion:

3.1 Sammanfattning slutord

4.2 Diverse bilder

1. Bakgrund

Furu har länge varit ett beskyllt material, det är för mjukt, det är fult är ord man ofta får höra när man nämner furu. Men furu är trots allt ett av det vanligaste träslaget vi har i Sverige, ca 70 % av allt timmer är just furu. Så för mig så kändes det som en kul utmaning att försöka mig på att göra möbler i Furu. Jag har ofta själv stämd in i ovanstående påståenden, men börjat fundera vad det beror på och kommit fram till att det nog inte handlar om materialet som sådant utan snarare om den estetik man ofta förknippar med just furu. Jag kan uppskatta furu i rätt miljöer, som på gamla konstfack där furu användes som fondväggar i ritsalarna. Furu var i det fallet dekorationen, och användes inte bara för att det var ett billigt material.

1.1 Inledning

Ett furu projekt helt enkelt, eller var det så enkelt. Många är dom som har åsikter om hur furu skall behandlas. Skall det bara var furu, kan man blanda in andra material, skall furu lackas ja det är ett par av alla punkter som tas upp i denna rapport.

1.2 Research:

Min undersökande fas bestod mest i att kolla böcker, tidningar och Internet om vad som var gjort i furu och vad som fanns. Jag har inte undersökt så mycket vad som har gjorts inom forskning, det finns diverse förädlingar men det har aldrig varit intressant för mig att använda Tex. compwood. Utan min ingångsvinkel har mer varit från det estetiska planet. Det finns som jag ser det inte så mycket kul inom området idag, utan det flesta furumöbler som säljs är ganska klumpiga och tråkiga. Det bygger mest på att man bara använder ett material när man jobbar med furumöbler, det är ytterst ovanligt att man blandar in andra material så som är vanligt när man kollar på andra träslag. Tex. Ek och teak blandar man gärna med rostfritt, glas mm. Hittade bra exempel på möbler från japan gjorda i furu där man blandat dessa material så.

1.3 Skissperiod:

Jag har under mitt arbetes gång ändrat mig fram och tillbaka ett antal gånger, jag har jobbat mycket med 3d modellering samt även skissat en hel del. Parallellt med detta har jag även varit en del i snickeriet och experimenterat med olika sätt att bearbeta furu.

1.4 Syfte:

Mitt mål är skapa furumöbler som kan stå för sig själva, möbler som har en estetik att dom skall fungera lika bra med en kolfiberstol som med en furustol. En möbel som skall kännas exklusiv i sig själv där man inte direkt skall tänka på att det är en furumöbel. Jag vill få gemene man att se på mina möbler och känna att det är fina möbler, innan dom börjar bedöma dom för att det är furu möbler. Få folk som idag köper oljade ekmöbler att få upp ögonen för furu som material. Kan man åter få furu att bli lika populärt som det var på sjuttioalet. Jag tror att fur kommer att få ett nytt genomslag inomkort, att det har potential att åter bli ett trend material. Det har länge varit populärt med mörka träslag, vilket kan var ett tecken på att ljusare träslag snart kommer tillbaka. Om jag då kan vara med och påverka, för att folk åter skall se på furu med mer positiva ögon, är det för mig en stor vinst med detta magisterarbete.

2. Problemformulering:

Vilka punkter jag tror är viktiga

- Formgivningen
- Ytbehandling
- Materialet som sådant
- Kan man blanda material
- Kan furu stå för sig själv

2.1 Hur påverkar formgivningen?

Vad är det då som gör att folk har det åsikter det har om furu, är det att många i min generation är uppväxta i hem med furu möbler, bröstpaneler mm. Eller är det helt enkelt så att furu inte varit trendigt på länge, jag tror mycket på det sista samt att producenter inte riktigt vågat titta på nyskapande design. Man håller helt enkelt kvar i det gamla och skapar pastiser på en svunnen tid, vem skulle få för sig att göra ek möbler i allmoge stil. Jag tror att om man använder sig av ett mer modernt formspråk kan få folk att åter se materialet. Vist finns det en anledning till varför furumöbler ofta ser ut som dom gör, de grova dimensionerna behövs ofta för att möblerna skall hålla. Men varför lägger man ofta på en schablon av en gammal epok. Detta är förvisso vanligt inom design att se på sitt förflutna och skapa något nytt. Men när det mesta som görs i furu avspeglar sig i någon allmoge form, tycker jag att det är lite fegt och enkelt. Jag tycker inte själv att det är något fel på allmoge, utan tvärtom tycker jag att det kan vara fint i sig, men jag tycker att vi kan mer, att vi kan ta furu och göra något mer av idag 2005 utav det.

2.1.1 Vad betyder ytbehandling?

När jag tänker furu så ser jag direkt en lackad yta, förmodligen av erfarenhet och det är det jag oftast har sett. Ytan i sig brukar ha ganska mycket slagmärken och kunna se rätt ful ut ifall det är en bordsskiva. Nästa härliga behandling är alla dessa

syrabetsade furumöbler, ofta vita underreden med en syrabetsad och lackad toppskiva. Måste det vara så eller kan man hitta en alternativ behandling, vad händer om man oljar, vaxar eller kanske bara behandlar med tvåflingor. Den ytan jag skulle vilja uppnå, är en yta som fortfarande andas trä och inte är belagd med en plastlack. En yta som påminner om när träet är alldeles ny hyvlat, en yta som har så lite behandling som möjligt, en yta som blir vackrare för varje år som går.

2.1.2 Vad är furu för mig?

För mig kan furu vara ett väldigt vackert material, beroende på vart och hur det används. Men jag tycker att det är väldigt viktigt att använda det rätt, drömmen vore att få behålla det precis som det är när man har en ny hyvlat bit furu i handen. Den ljus het, den doften som material avger är för mig väldigt fint. Nu är det ju inte riktigt så furu betar sig, materialet gulnar ju ganska mycket. Det i sig behöver inte vara något negativt, en del furu som åldrats har ofta fått en ganska rödaktig färg som förmodligen blir ganska vacker om den får stå i kontrast mot något annat. Mer rent praktiskt så är det lättbearbetat, billigt och vi har en väldigt stor tillgång till furu. Jag tror det finns mycket att upptäcka bara genom att leka med materialet och arbeta med fiberriktningen i träet.

2.1.3 Kan man blanda material?

Måste en möbelserie i furu bara bestå av furu, Jag tror inte det, utan jag tror man kan göra materialet mer intressant genom att addera andra material, som man så ofta gör med mer exklusiva material. Ingen skulle säga att det är fel att lägga på en glasskiva på valnötsbord, så varför kan man inte göra det samma med en furu möbel. Ett soffbord i furu med en vit glasskiva, kan nog bli väldigt vacker när furun börjar rödna. Eller vad händer om man blandar in stål, eller andra material i en furustol. Jag tror det är ett bra sätt att hantera problemet med furu, eventuellt kan man få folk att tänka mindre på att det är en furu möbel.

2.1.4 Kan furu stå för sig själv?

Ja jag tror även det är möjligt, med rätt känsla och formspråk är nog inte det något problem heller. Jag känner mig inte främmande från att även experimentera, med det som utgångspunkt. Ett bord där man jobbar med riktningen i träet kan nog bli nog så intressant.

2.2 Metod:

Arbetet kommer att ske genom lek, experiment, skissarbete, samt 3d modellering. Jag kommer vara i verkstan och experimentera med materialet och se vad jag kan göra med det. Vet av erfarenhet att jag ofta kan få ut mycket genom att jobba med datorn. Tycker det är lätt att se och förstå, hur möblerna kommer att se ut genom att rita upp dem i ett 3d program, brukar dock skissa upp på papper först. Men för mig har Rhino3d blivit ett oumbärligt verktyg och det kommer jag att använda mig av flitigt under hela arbetets gång. Jag kommer även att kolla mycket böcker, Internet och mera vad som gjorts i furu och där söka inspiration. Vad det hela kommer att mynna ut i är jag inte helt säker på, men min första tanke var en möbelserie med olika delar. Bord, stolar sideboards mm, men jag antar att det kommer ge sig med tiden.

2.3 Upplägg och genomförande:

Jag började i ett första skede att jobba mycket med rhino3d, samt att kolla böcker och Internet. Jag kom ganska snabbt fram till en form jag tyckte om som jag även ville jobba vidare ifrån. Det var dels en stol med stålrörs stativ och sits och rygg i massiv furu. Och jag jobbade även fram en serie bestående av stol matbord och ett soffbord. Men då dessa produkter ej blev särskilt väl mottagna vid delkritiken gick luften lite ur mig. Det var en möbelserie gjord i furu med vissa förstärkningar på stolen, en sandwich Construction i rygg och sits. Borden var gjorda med trekantiga ben för att upplevas smalare från vissa vinklar, fiberriktningen på allt trä var liggande för att ge ett mer exklusivt uttryck. Sitsen och ryggen på stolen var klädda med en dyna gjord utav industrifilt. Gick sedan vidare för att komma över det möblerna som jag först gjort. Det första som kom upp var ett bord som påminner om ett bockbord, där jag ville skapa en benbock som var så vacker i sig, att man gärna ville se den genom en glasskiva. Jag har försökt olika varianter av sammanfogningar samt att även förstärka den med diverse beslag, men inget har funkade helt hundra procent ännu. Då det var svårt att lösa det tekniska, fick jag dock lägga den på is ett tag och började då med ett nytt projekt. Det ledde till 2 bord med ändträ skivor, huruvida det är bra eller inte vet jag inte riktigt, bordsskivan i sig blir väldigt hård och tålig det enda problemet är att träet rör på sig rätt mycket på den ledden. Det ena bordet är stumlimmat, och det andra bordet är limmat med ett mer flexibelt lim som gör att plattorna kan röra sig lite utan att spricka direkt. Sidor och ben är fanerade med 1,5 millimeters stående furufaner. Detta för att ge borden en mer solid känsla nästan som om borden vore gjorda i ett stycke. Ungefär där står jag just nu, men har fortfarande ett par idéer jag vill testa..

2.4 Resultat:

Furu är inte fult, jag har kommit fram till att materialet som sådant inte är problemet. Vare sig om man använder det helt för sig själv, eller om man addera något annat material så står det sig ganska bra vilket som. Mycket går att göra bara genom fiberriktning, vilka bitar man använder och hur man behandlar det. Att betsa och lacka furu kan bli väldigt snyggt och behöver då inte vara fel. Att blanda in en glasskiva ihop med ett furu underrede kan ge ett väldigt intressant och vackert uttryck. Och bara en så enkel sak som att lägga stående faner kan även det bidra till att ett material som furu känns mer exklusivt. Vissa saker har dock inte känts helt rätt, furu är trots allt ofta betraktat som ett konstruktions material och att då gå in med massa dolda beslag kändes inte som rätt väg att gå. Därför övergav jag tidigare idéer, och gick vidare till det här. Det blev ingen möbelserie det blev istället ett antal bord, vilket isig inte känns som något negativt.

3. Diskussion:

Jag har haft en väldigt kämpig tid och brottats med väldigt mycket ångest. Ett arbete som till en början startade väldig positivt men där jag snabbt togs ner på jorden igen. Efter det var det ett tag svårt att se det roliga i det vi håller på med, att försöka hitta gnistan för att åter komma igång igen. Jag försökte leka mer, jag svarvade, blästrade trä, jag provade olika möten, olika behandlingar mm, allt för att åter hitta gnistan. Men det hela vände först när jag kom på borden på slutet, framförallt efter mina samtal med Matti Klenell och Karin Lundberg. Samtalen med dom lyfte mig verkligen framåt och det blev åter roligt att skapa. Deras förmåga att läsa av mig och mitt projekt var toppen, dom var inte heller så förtjusta i mina första saker men kunde ändå se det positiva i det hela istället för att bara vara negativa. Kan även vara så att jag var mer mottaglig för kritik, jag hade själv börjat släppa mina idéer och gått vidare. Men det var nu det verkligen började hända saker. Dom tyckte att det bara var att blanda fritt, "Det är du som är formgivaren" och vist är det så, det är jag som ritar mitt exjobb. Vill jag blanda material vist ska jag göra det, vill jag gör ett bord helt i furu är även det mitt val, men det är jag som måste fatta besluten istället för lyssna för mycket på andras åsikter.

Med borden tycker jag att jag uppnått det frågeställningar jag ställde mig själv från början. Borden känns enligt min uppfattning mer exklusiva än en normal furumöbel. Jag tror att det flesta som skall se möblerna inte i ett första skede skulle tänka på bordet som ett furu bord utan mer kolla på det som en intressant möbel. Jag tror att om det håller, så har jag med dessa bord hittat ett roligt och nytt sätt att se på furu. Om det kommer att hålla får dock tiden utvisa.

3.1 Sammanfattning slutord

Skulle jag göra om samma resa? Just nu känns det inte som det, men kanske har jag lärt mig mer om mig själv än om furu som material. Om jag bara vågar tro mer på mig själv kommer nog det mesta gå bra. Men kanske var furu mer laddat än jag någonsin kunde drömma om, väldigt många hade bestämda uppfattningar om hur det skulle användas, vissa tyckte att furu skulle vara för sig, meddans andra tyckte att det nog gick bra att blanda med andra material. Tanken på att gå vidare med det här känns ganska tung, samtidigt som det trots allt finns vissa moment, som fortfarande skulle kunna ge något. Jag tror att jag har hittat något som kan vara bra, så jag får absolut inte bara släppa det här nu. Utan det gäller att ladda batterierna, för att åter bita tag i furuplankan och vägra släppa greppet fören besten är besegrad.

4.2 Diverse bilder

Vanligt förekommande furu möbler idag.

Japanska Furumöbler som visades i Milano 2005

En av det första möblerna jag ritade, massiv furu i sits och rygg med stålrörs ram.

Serie 2 med furu och filt.

Första skissen på bockbordet

Olika försök med bock bordet, den översta och understa är med infällt stål, mitten bilden är en sink konstruktion.

Detalj bordsskiva

Bord under Bygge, med elastiskt lim.

3 X åldrat furu soffbord med olika toppskivor, översta har furu ändträ. Mitten svart glas och det understa har en vit glasskiva.